

Daniel – Lekcia 3 – Daniel 2, 1–23

Nebúkadnecarov sen

Zapamätaj si PRAVDU!

„Daniel prehovoril a vravel: Nech je požehnané meno Božie od vekov až na veky, lebo Jemu patrí múdrosť i sila.“ Daniel 2, 20

1. DEŇ: Daniel 2, 1–6 - Nebúkadnecarove znepokojujúce sny

1. Čo rozrušilo Nebúkadnecara na začiatku jeho vlády?
2. Čo Nebúkadnecar požadoval od svojich mudrcov? V čom bola kráľova požiadavka mimoriadne nespravodlivá?
3. Čo Nebúkadnecar sľúbil mudrcom, ak sa im podarí vyložiť sen? Čím sa im vyhrážal, ak sa im to nepodarí?

Nauč sa PRAVDU!

Panika je nákazlivá. Kráľov strach spôsobil, že aj ľudia okolo neho sa báli. Snažil sa ovládať okolnosti tým, že ovládal ľudí. Naopak, Daniel, keď sa cítil ohrozený, obrátil sa k Bohu. Jeho viera mu umožnila zostať pokojným, aj keď čelil kríze. Skús si tento týždeň všímať svoje reakcie, keď budeš čeliť náročným situáciám. Podľahneš panike? Spôsobíš to, že aj ľudia okolo teba sa budú báť? Alebo sa obrátiš k Bohu a prinesieš pokoj ľuďom okolo teba? Modli sa, aby si mohol byť sprostredkovateľom a šíriteľom pokoja a nie strachu a paniky. Potom sa o svoju skúsenosť podel na skupinke.

2. DEŇ: Daniel 2, 7–11 - Nebúkadnecar nedôveruje svojim mudrcom

4. Prečo sa na základe 9. verša môžeme domnievať, že kráľ svojim mudrcom úplne nedôveroval?
5. Ako Chaldejci reagovali na kráľovu požiadavku?
6. Kto podľa vás preukázal väčšiu múdrosť a pokoru v tejto pasáži, mudrci alebo kráľ? Vysvetli svoju odpoveď.

3. DEŇ: Daniel 2, 12–16 - Danielov život je ohrozený

7. Daniel nebol pri tom, keď kráľ vyslovil svoje požiadavky voči mudrcom. Prečo sa potom kráľ vyhrážal Danielovi a jeho druhom smrťou?
8. Ktoré slová opisujú spôsob, akým Daniel reagoval na Arjóka, keď prišiel, aby zabil Daniela a jeho druhov? Čo tieto slová hovoria o Danielovom postoji?

9. Čo sa podľa 15. verša Daniel spýtal Arjóka?
10. O akú priazeň či láskavosť požiadal Daniel kráľa?

4. DEŇ: Daniel 2, 17–18 - Daniel prosí Boha o pomoc

11. O čo prosil Daniel svojich priateľov?
12. Keď čelíš kríze, máš aj ty vo svojom okolí priateľov, ktorých môžeš poprosiť, aby sa za teba modlili? Ak áno, akým spôsobom ti pomáha vedomie, že sa druhí za teba modlia?

5. DEŇ: Daniel 2,19–23 - Daniel ďakuje Bohu

13. Akým spôsobom Boh vypočul modlitbu Danielových priateľov?
14. Keď Boh odpovedá na tvoje zúfale modlitby, ako zvyčajne zareaguješ?
15. Vymenuj z Danielovej ďakovnej modlitby zopár vecí, za ktoré chválil Boha.
16. Na základe tvojej odpovede na predošlú otázku, ktoré z Božích vlastností si momentálne najviac ceníš? Prečo?

Aplikuj PRAVDU!

Daniel vedel, akou vzácnosťou je mať modlitebných partnerov. Keď bol jeho život v ohrození, vyhľadal modlitebnú podporu u svojich priateľov. Máš nejakých priateľov, ktorých môžeš poprosiť, aby sa s tebou a za teba modlili, keď sa vyskytnú dôležité potreby? Si aj ty takým priateľom pre ostatných? Snaž sa tento týždeň úmyselne poprosiť aspoň jedného človeka o to, aby sa s tebou alebo za teba modlil. Aká to bola pre teba skúsenosť? Podel sa o ňu so svojou skupinkou.

---

6. DEŇ: Zúčastni sa skupinky

Lekcia 3 - Výklad

Nebúkadnecarov sen

Daniel 2, 1–23

Daniel je obrazom pokoja v kríze. Nebúkadnecar kládol nemožné požiadavky na svojich mudrcov. Keď nedokázali urobiť to, čo od nich požadoval, okamžite nariadil ich popravu. Daniel, ktorý bol súčasťou tímu kráľových mudrcov, spolu so svojimi mladými druhmi čelili tej istej hrozbe. Avšak Daniel reagoval s múdrosťou, vierou a dôstojnosťou. A Boh odmenil Danielovu dôveru tým, že mu dal vysvetlenie Nebúkadnecarovho sna. Pre Boha nie je nič príliš ťažké. On Daniela v kríze neopustil a neopustí ani teba.

Nebúkadnecarov sen a hrozba (Daniel 2, 1–13)

„V druhom roku kraľovania Nebúkadnecara“ (2, 1) sa pravdepodobne písal rok 604 pred Kristom. V tom istom roku napadol Jeruzalem a zajal Daniela a jeho priateľov. Ďalší rok jeho vlády bol pravdepodobne nepokojný a Nebúkadnecar mal znepokojivý sen. Bol pripravený popraviť všetkých svojich mudrcov vrátane Daniela, pretože mu nikto nevedel povedať obsah či vysvetlenie toho sna. Ako odpoveď na modlitbu Boh ukázal Danielovi sen a jeho význam.

Sny mali pre starovekého človeka osobitný význam. Sny kráľov sa chápali ako komunikácia zo strany božstiev o krajine a jej budúcnosti. Nebúkadnecarova reakcia na sen spočívala v tom, že si dal zavolať babylonských mudrcov, aby sen vyložili. Babylonskí mudrci boli totiž považovaní za intelektuálnu elitu starovekého sveta.

Kráľ nielenže požadoval, aby mu mudrci sen vyložili, ale aby mu povedali, o čom sa mu vlastne snívalo. Keď nedokázali urobiť to, o čo ich žiadal, Nebúkadnecar reagoval v strachu. Jeho reakcia odhalila jeho krutý a sebecký charakter. Ak mudrci nebudú schopní urobiť to, o čo žiadal, vyhrážal sa im, že budú „rozsekaní na kusy a ich domy budú obrátené na hnojisko“ (2, 5). Mudrci, najlepší a najmúdrejší v Babylone, nedokázali splniť kráľovu požiadavku - a tak mali prísť o život. V tejto atmosfére strachu a nedôvery na kráľovskom dvore sa Daniel a jeho priatelia museli učiť ako zvládnuť túto situáciu a prežiť.

Premýšľaj nad tým, ako nám takmer nezvládnuteľné okolnosti slúžia na to, aby nás nasmerovali k Bohu. Nebúkadnecar od mudrcov žiadal niečo, čo dokázal urobiť iba Boh. Aj keď boli pohanmi, boli natoľko múdri a pokorní, aby si uvedomili svoje limity a hranice. Uznali, že žiaden človek nedokáže urobiť to, o čo ich kráľ žiadal, iba „bohovia, ktorí nebývajú medzi telesnými bytosťami.“

Bez toho, aby si to uvedomovali, Nebúkadnecara nasmerovali k Bohu. Keď sa ľudia ocitajú v zúfalej situácii, často kladú nemožné požiadavky na tých, ktorých majú okolo seba. Keď sa nám niečo podobné stane, budme múdri a nasmerujme takých ľudí k Bohu, ktorý jediný dokáže urobiť aj nemožné.

Hoci boli babylonskí mudrci v starovekom svete obdivovaní a uznávaní, táto pasáž odhaľuje ich slabosti a obmedzenia. Nedokázali urobiť to, čo nestabilný a tyranský kráľ požadoval. A tak Nebúkadnecar nariadil popravu všetkých babylonských mudrcov (2, 12-13). Vzťahovalo sa to nielen na úzky okruh mudrcov, ktorým kázal svoj sen vyložiť, ale na všetkých mudrcov, aj tých, ktorí sa ešte len vzdelávali, a medzi nimi bol aj Daniel a jeho traja priatelia.

Táto naliehavá situácia poskytla Bohu príležitosť ukázať svoju moc a majestátnosť uctievačovi modiel Nebúkadnecarovi. Boh pomohol Danielovi a jeho priateľom, hoci boli mladými podmanenými cudzincami, aby dokázali urobiť to, čo kráľovi mudrci nedokázali.

Daniel hľadá Boha (Daniel 2, 14–19)

Daniel prehovoril „múdre a opatrne“ k veliteľovi kráľovskej telesnej strážnej Arjókov. Keď sa Arjók objavil na prahu Danielových dverí pripravený ho popraviť podľa Nebúkadnecarovho príkazu, Daniel zareagoval bez hnevu či paniky. Namiesto toho pokojne Arjóka požiadala, aby poprosil kráľa, aby mu dal čas spýtať sa Boha na výklad sna.

Tak ako kráľovi mudrci, Daniel si bol rovnako vedomý toho, že nedokáže urobiť to, o čo kráľ žiadal. Avšak vedel, že jeho Boh to dokáže. Predtým, ako sa išiel domov modliť, vyhľadal podporu svojich priateľov.

Spoločne prosili Boha o milosť. Prosili Boha, aby im odhalil to tajomstvo a aby ich životy boli ušetrené (2, 18).

Vo vízii v noci Boh skutočne zjavil Danielovi obsah a výklad Nebúkadnecarovho sna.

Danielova ďakovná modlitba (Daniel 2, 20–23)

Vieme si predstaviť, aký nadšený Daniel musel byť, keď mu Boh zjavil Nebúkadnecarov sen. Avšak neponáhľal sa hneď za kráľom, aby mu ho povedal. Ani hneď neoznámil svojim priateľom, akým úžasným spôsobom Boh odpovedal na modlitbu. Namiesto toho sa zastavil, aby poďakoval Bohu a uctieval Ho. Niektorí komentátori nazvali Danielovu nádhernú modlitbu „Danielov žalm.“

Daniel chválil a uctieval Boha, ktorý má múdrosť a moc. Daniel zdôraznil dva aspekty Božej múdrosti. Ten prvý je, že dáva múdrosť múdrym a rozumnosť rozumným. On je zdrojom všetkej múdrosti. A tým druhým aspektom je, že odhaľuje veci, ktoré by inak boli ľuďom skryté. On to môže urobiť, pretože má všetko poznanie.

Danielova modlitba odráža výklad sna, ktorý bude vysvetlený neskôr v tejto kapitole. Ten výklad zdôrazňuje skutočnosť, že Boh ovláda, riadi dejiny a má ich pod kontrolou.

Boh dokazuje svoju moc tým, že mení časy i doby, zosadzuje a nastoľuje kráľov (2, 21). „Časy a doby“ popisujú charakter rôznych časových období (obdobia vojny, pokoja, ...) a aj dĺžku týchto období. Boh všetko riadi - čo sa deje, čo sa stane a aj ako dlho to bude trvať.

Toto uistenie o Božej zvrchovanosti povzbudzuje všetkých veriacich, avšak zvlášť to povzbudilo vyvlastnených Izraelitov pod mocnou vládou Babylonu. V pozícii útlaku a zajatia sa mohlo stať, že Izraeliti pochopiteľne boli v pokušení pochybovať o Božej moci. Mohli premýšľať o tom, či ich Boh opustil. Avšak Danielova oslavná modlitba im pripomína - a aj nám - Božiu vernosť a moc.

Chvála a uctievanie Boha sú rovnako dôležité ako predkladanie Mu svojich potrieb a túžob. Modlitba je viac ako len prosbou Boha o pomoc a zaopatrenie. Modlitba je taktiež o chvále a vzdávaní vďaky. Dokonca aj vtedy, keď sa Daniel kvôli krutému a nahnevanému vládcovi ocitol na hranici života a smrti, neutekal a neponáhľal sa z Božej blízkosti a prítomnosti. Boh odpovedal na jeho modlitbu, a tak sa Daniel zastavil, aby Mu poďakoval a chválil Ho. Jeho ďakovná oslava a chvála odhalila jeho oddanosť a závislosť na Bohu tak isto, ako ju ukázal pri vyslovení svojej prosby a žiadosti.

Zosobni si PRAVDU!

Ako dokázal Daniel zostať pokojným a vyrovnaným aj pod hrozbou smrti? Danielova vnútorná sila pravdepodobne pochádzala zo štúdia Božieho Slova a uvažovania nad Božím charakterom. Z knihy Daniel 9. kapitoly vieme, že Daniel poznal Písma. Taktiež vieme, že spievanie žalmov bolo pravidelnou súčasťou chrámovej bohoslužby v Jeruzaleme predtým, ako bol odvedený do zajatia. Možno si Daniel spomenul práve na 46. Žalm, keď za ním prišiel Arjók, aby ho dal popraviť. 46. Žalm začína týmito slovami: „Boh nám je útočiskom a silou, pomocou v súžení vždy osvedčenou. Preto sa nebojíme, keby sa aj prevrátila zem...“

Túžiš byť aj ty stabilným a bez obáv, keď sa na prahu tvojich dvier objaví kríza? Ak áno, vezmi si 46. Žalm „za svoj.“ Okrem tohto Žalmu nájdeš útechu a zdroj sily v Žalmoch 23, 27 alebo 91. Zapiš si niektoré obľúbené verše zo Žalmu 46. Opakovane ich tento týždeň predkladaj Bohu ako svoje modlitby a pros Ho, aby si použil pravdy týchto veršov na to, aby ťa posilnili a urobili ťa stabilným v jadre tvojej bytosti.